

Landbruget i Sverrig og Norge 1881.

Sverrig.

For Sverrigs Landbrug har det forløbne Aar 1881 ligesom i Danmark gennemgaaende været meget ugunstigt.

Vinteren begyndte, som det vil erindres, ganske ualmindelig tidlig i Efteraaret 1880 og vedvarede næsten uafbrudt til først i Maj, saaledes, at selv i det sydlige Skaane Foraarsarbejdet kun meget faa Steder kunde begynde førend i Begyndelsen af Maj, da det ikke var ualmindeligt endnu ved denne Tid at finde Frost i Jorden. Ringsøen blev dog isfri den 19. April, hvorimod Vettern først den 15. Maj og Vennern den 24. Maj vare fuldstændig frie for Is. — Begyndelsen af Maj var gennemgaaende kold, og selv i Skaane var det først i Slutningen, at nogen rigtig Foraarsvarme indfandt sig. Det var derfor først i Juni, at Vegetationen for Alvor begyndte; men heller ikke denne Maaned var særdeles gunstig for Væksten; den var tør og i Begyndelsen kold med undertiden stærk Nattefrost. Juli, August og første Halvdel af September, disse vigtige Maaneder for Afgrødens Modning og Bjergning, vare mørke, skyfulde, meget regnfulde og kolde (1—3° under det almindelige); herved forsinkedes i høj Grad Kornets Modning og stærk Nattefrost (f. Ex. i Kristianstads Lehn d. 23. Juli) ødelagde ofte Kartoffeltoppen. Efter d. 20de September indtraadte stormfuldt Vejr med kølig og klar Luft, og derefter holdt Vejret sig ret smukt og klart, hvad der blev af uberegnelig Værdi for den indtil da overordentlig vanskelige Høst. D. 26de Oktober meldte Frosten sig med Sne, og Varmen sank selv i de sydlige Egne til ÷ 10°.

Men senere blev Vejret mildere, og afvejlende Regn, Blæst, Taage og Graavejr har over hele Landet været fremherskende i Resten af Aaret.

Ved et saadant Vejrlig er det klart, at hverken Græs eller Sæd have havt gunstige Betingelser for at kunne give et stort Udbytte. Resultatet er ogsaa gjennemgaaende ringe, og selv paa saadanne Steder, hvor Kornhøsten (Vaarsæden) saa særdeles lovende ud, blev dog i Reglen Udbyttet i høj Grad forringet ved det overordentlig uheldige Høstvejr.

Vintersæden blev i Efteraaret 1880 saaet under ugunstige Omstændigheder paa Grund af den langvarige Tørke, som det vil mindes vedvarede til over Midten af September, og den stærke Kulde med Sne i Oktober standsede Udviklingen, saa at de spæde Planter kun havde liden Kraft til at modstaa den ualmindelig lange og strænge Vinter, hvorfor Markerne ogsaa, da Vaaren endelig indfandt sig, saa lidet lovende ud. Navnlige Hvede, men ogsaa ofte Rug var paa sine Steder gaaet helt bort og maatte, særlig i Skaane, ompløjes og erstattes med Vaarsæd, og de Marker, som ikke ompløjedes, vare gjennemgaaende tarvelige paa Grund af den ringe Udvikling i Efteraaret og det sildige Foraar, saa de i Reglen langt fra naaede det normale Udseende. Derfor lyde ogsaa Beretningerne fra hele Landet paa, at Vintersæden har givet under Middelhøst baade af Kjærne og Straa, og hertil kom, at den vedholdende Regn i Høsttiden mange Steder skadede ikke blot Straaet, men ogsaa Kjærnen, navnlig i Nord- og Mellemsverig, hvor baade Rug og Hvede ikke sjældent ere blevne næsten ødelagte af Regn, ikke blot efter at den er mejet og opbunden, men især fordi den blev knækket og pidsket til Jorden og begyndte at spire, inden den blev afmejet. I Skaane derimod var man i Reglen saa heldig at faa Rugen nogenlunde godt i Hus, inden den værste Regnperiode begyndte.

Hvad Vaarsæden angaaer, saa blev denne naturligvis ualmindelig sildig saaet: i de sydlige Dele af Landet i Midten af Maj, i de mellemste i Slutningen af Maj, og i de nordlige først i Juni Maaned.

Den forholdsvis tørre Forsommer udviklede ikke Planterne hurtig og kraftig, og i de sydlige Egne naaede derfor hverken Kjærne eller Straa nogen særdeles frodig Udvikling, hvorimod det regnfulde Vejr i Juli kom tids nok til i de nordlige Lehn at befordre en kraftig Udvikling baade af Byg og Havre. Derfor lyde ogsaa Beretningerne fra Sydsverrig paa en ringe Kornhøst af Vaarsæd; men derimod fra Mellem- og Nordsverrig gjennemgaaende paa, at Vaarsædshalmen har været rigelig; paa sine Steder vare Vaarsædsmarkerne i Begyndelsen af August endog overordentlig lovende. Men saa kom det ualmindelig ugunstige Høstvejr med næsten stadig Regn, som saa at sige over hele Landet ikke blot besværliggjorde Høsten, men ogsaa ofte hindrede Kjærne's Udvikling og Modning, og paa sine Steder næsten fordærvede eller i alt Fald mere eller mindre skadede baade Kjærne og Halm. Det saa en Tid ud, som om det næsten skulde blive umuligt at faa Høsten blot nogenlunde tør i Hus; men til al Lykke kom endelig, da det saa aller mørkest ud, de kolde blæsende Septemberdage (20de—21de), efterfulgte af nogenlunde tørt og godt Vejr i omtrent 14 Dage. I disse Dage kom saa at sige Alt ind, hvad man ikke tidligere havde listet halvtørt ind mellem Regnbygerne. For Vaarsædens Vedkommende vare derfor de nordlige Egne heldigere stillede end Skaane, idet Modningen dør først indtraadte saa sent, at største Delen endnu var umejet, da Tørvejret indtraadte. I de første Dage af denne Tørvejrperiode tørrede det saa stærkt, at det ikke var ualmindeligt, at den Havre, som i Regndagene var bleven overmoden, fordi man ikke vovede at meje den, inden Regnen hørte op, nu saa at sige strax efter Mejningen kunde indkjøres, og det i langt tørrere Tilstand end noget af hvad der tidligere var kommen i Hus; men Halmen var alligevel daarlig, mørk og skør. Den sidst saaede og derfor den sidst modnede Sæd blev bedst i Straaet; men Kjærneudviklingen var kun ringe, ligesom der i Nordsverrig var megen Havre og tildels Byg (i de nordligste Lehn), som ikke var nær moden, da den indbjergedes.

Høhøsten var gjennemgaaende meget ringe over hele

Landet lige fra Haparanda til Ystad. Efter alle Beretninger var Høhøsten, saavel af Agerjorden som Engene, under Middelhøst, ja ofte betydelig under Middelhøst, hvortil mange Steder kom, navnlig for Engenes Vedkommende, det uheldige Høstvejr i Slutningen af Juli og Begyndelsen af August. Naar hertil føjes, at for mange Egnes Vedkommende er Høhøsten af lige saa stor, ja ofte ogsaa større Betydning end Kornhøsten, er det let forklarligt, at det næsten overalt, selv hvor Vaarsæden har fyldt nogenlunde godt, vilde være svært at komme over Vinteren uden at indskrænke Besætningerne, især da Halmen jo kun faa Steder er kraftig og nærende.

Af Rodfrugter ere Kartofflerne af væsentligst Betydning, og heldigvis synes de at have givet en nogenlunde god Middelhøst, som dog de fleste Steder formindskes i Kvalitet ved mere eller mindre udbredt Sygdom. De øvrige Rodfrugter spille i det Hele endnu i den største Del af Landet en underordnet Rolle. Gulerødder have i Aar været heldigst og udviklet sig ret kraftig i det fugtige Vejr; men de kom sildig i Jorden og fik saaledes temmelig kort Voxetid. Rutabaga synes ikke at have udviklet sig, som man skulde have ventet, idet de rimeligvis ofte led i den tørre Periode, lige efter at de vare komne op, af Jordlopper og Tørke og senere af Orm i Pæleroden. — Sukkerroerne have i den Del af Skaane, hvor de dyrkes, udviklet sig frodig i det fugtige Vejr, men de ere meget vandholdige, og Optagningen har af dem, som af alle Rodfrugter, været højst besværlig.

Saanningen af Vintersæden blev i Reglen betydelig forsinket, dels paa Grund af Høstarbejdet, og dels paa Grund af, at Jorden var for vaad. Dog maa herfra undtages Nordsverrig samt de nordlige Egne af Mellemsverrig, hvor Saanningen udføres i Midten af August, og hvor den altsaa i Reglen var endt, inden Høsten begyndte. Hvor Vintersæden imidlertid er saæt i nogenlunde god Tid (alt i Forhold til den nordlige Beliggenhed), har den ved det milde Efteraarsvejr faaet en ret kraftig Udvikling, men Solvarmen har manglet, hvad der formodentlig er Aarsag til, at man ingen Steder seer

nogen særdeles frodig Vintersædsmark, som man ellers plejer under en saa mild og fugtig Vinter.

Kreaturene kom sildig ud i Forsommeren, og da Juni Maaned var temmelig tør, og Høøsten begyndte sildig og var meget langvarig paa Grund af Regnvejret, blev Græsningen hverken før eller efter Slætten meget frodig. Det blev ligeledes sent, inden Sæden kom af Markerne, saa Efteraarsgræsningen blev heller ikke af stor Betydning. Efter den 26de Oktober maatte man i Reglen binde ind, skjøndt det milde Vejr senere i November, ja endog i December hos mangen Bonde og Husmand har tilladt Kreaturerne at gaa ude i alt Fald en Tid paa Dagen, hvorved meget Foder blev sparet.

Kreaturpriserne have naturligvis været overordentlig lave i Efteraaret og Begyndelsen af Vinteren, fordi man ofte frygtede Fodermangel; men i den senere Tid have de imidlertid bedret sig, hvad det milde Vintervejr naturligvis har bidraget væsentligt til, og man venter til Foraaret igjen meget høje Priser. Forbudet imod Kreaturudførselen til Danmark har ganske vist trykket Handelen en Del i hele det forløbne Aar (dog kun for Sydsverrigs Vedkommende); men man trøster sig med, at den direkte Export til England nu skal komme i saa meget bedre og sikrere Gang, at Landmanden skal tvinges til selv at fede sine Kreaturer, og at Landet saaledes snarere skal vinde end tabe ved Forbudet, som man forøvrigt aldeles ikke kan forsone sig med, da her jo til Dato ikke er fundet et eneste Dyr med ondartet Lungesyge, og desværre troer jeg, at hele denne Sag har bidraget ikke lidt til at forøge det i den senere Tid ofte noget pinlige og spændte, uvenlige Forhold imellem begge Nationer.

Om der kunde komme Forbud imod Export af Mennesker, vilde det derimod sikkert blive modtaget med større Taknemlighed. Udvandringen har nemlig været ganske overordentlig stor i 1881, og det føles ikke saa lidt ved Mangel paa Arbejdere og Tjenestefolk, hvilke sidste derfor ogsaa hurtigt faa større Fordringer og i det Hele blive vanskeligere at omgaaes end tidligere.